

U PUNTÍKATÉ ZEBRY

*Spojte určité lidi
dohromady,
a nic se nestane.
Spojte jiné, a je
z toho parádní
ohňostroj...*

RAPHAËLLE

GIORDANOVÁ

Geniální vynálezce Basil Vega se vrací do rodného města a otevře si tu netypický obchod, kde nabízí vtipné mechanické hračky a chytré hry pro každého bez rozdílu věku. Výtvoři plné humoru a poezie, skutečné spouštěče emocí, pocitů a úvah. Jeho kráček je místem pro život a snění. To všechno je dost na to, aby rozvířil vody maloměsta. Rozhodně tím šlápne na konzervativní kuří oko šéfredaktorce místních novin Louise a ta vyrazí proti Bazaru u puntíkaté zebry do boje.

Jedním z prvních zákazníků Bazaru je Arthur – frustrovaný patnáctiletý výrostek, který nachází své tvůrčí vyjádření ve sprejerství. Basil se s Arthurem a později i s jeho matkou Giulii zcela nepravděpodobně spřátelí. Jejich vztah se utuží, poté co Louisa chytne jednou navečer Arthura při činu – se šablonou a sprejem v ruce – a pošve na něj policii. Basil Arthurovi pomůže problém s policií (a soudem) vyřešit a nabídne mu u sebe v obchodě brigádu. V reakci na to Louisa rozpoutá na Basila a jeho obchod hon. Nyní je na Basilovi a jeho přátelích, aby Bazar a tím i svobodu být jiný uhájili.

„Jednoduchý příběh, který se snadno čte, dokáže příjemně pobavit a naplnit optimismem. Je to knížka překračující hranice románu pomocí slov vypůjčených z žánru osobního rozvoje. Podporuje odvahu a originalitu...“

– Babelio

RAPHAËLLE GIORDANOVÁ
Bazar u puntíkaté zebry

RAPHAËLLE GIORDANOVÁ

BAZAR
U PUNTÍKATÉ
ZEBRY

Přeložila Petra Bernatová

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Cet ouvrage, publié dans le cadre du Programme d'aide à la publication F. X. Šalda, a bénéficié de la collaboration de l'Institut français de Prague.

Tato kniha vychází za pomoci programu na podporu publikační činnosti F. X. Šalda Francouzského institutu v Praze.

Le Bazar du zèbre à pois © Plon, 2021

Published by Éditions Plon, un département
de Place des Éditeurs, France

Translation © Petra Bernatová, 2022

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2022

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-652-1 (ePub)

ISBN 978-80-7625-651-4 (pdf)

ISBN 978-80-7625-219-6 (print)

*Nemějte skromné ambice:
jsou stejně obtížně dosažitelné jako ty velké.*

*„Nevěděli, že je to nemožné,
a tak to udělali.“*

MARK TWAIN

*„Básník tvoří abstrakci z reality,
a když ten snílek počítá hvězdy na nebi,
v rámci své představivosti si je vymýšlí.“*

GIACOMO BARDI

*„Nebojíme se splnit si sen kvůli tomu,
co jsme, ale kvůli tomu,
co si myslíme, že nejsme.“*

PAUL-ÉMILE VICTOR

Úvodní scéna

Narození je jako zvednutí opony před prvním aktem. Kdo ví, jestli tento okamžik nevtiskne nesmazatelné znamení celému zbytku života?

*„Celý svět je jeviště a všichni lidé na něm jenom herci.“
(Shakespeare)*

Proto je způsob, jakým vstupujeme na tento svět, tak důležitý.

Muž. Žena. Společně čekají v přítomné ordinaci, milosrdně zahalující jejich rozpaky. Těhotenství je závazek. Bok po boku na sebe občas kradmo pohlédnou a vymění si úsměv, který má zakrýt jejich nejistotu. Vejde lékař v bílém plášti a vyzve svou mladou pacientku, aby si udělala pohodlí na vyšetřovacím lehátku. Ta se souká nahoru a tiše přitom polyká potřebu empatie, která je přímo úměrná potřebě útěchy. Ulehne na bílý papír, který se nevyhnutelně roztrhne. Vzteká se nad tímto

nesmyslným kusem papíru, který má za úkol chránit vyšetřovací lůžko, ale nikdy nedrží na svém místě.

Doktor ji požádá, aby si vyhrnula tričko až po prsa. Bez mrknutí oka pozoruje tu obrovskou odhalenou bouli. Nebo spíš meloun.

Medicinbal. Horkovzdušný balon. Exoplanetu. Pořád si na to nemůže zvyknout. Valí oči na tu věc, co kdysi bývala jejím břichem. Nyní jí připadá, jak kdyby vůbec nepatřila k jejímu tělu. Vypadá jako jeden z podivných předmětů, který bychom mohli nalézt v kabinetu kuriozit.

Očima sleduje tmavou linku spojující její pupek se stydkou kostí. První obrázek od jejího dítěte. Byla by raději, kdyby si pro tento projev lásky vybralo jiné plátno.

Nic mu nevyčítá, jen se jí vrací ten starý známý strach. Bude zase někdy mít svoje hezké ploché břicho, za kterým se otáčeli muži? Ještě nechce patřit do té druhé kategorie: znamená to snad, že od nynějška bude především matkou, a ne ženou? Zavírá před přívalem otázek oči. Teď ne. Ještě ne.

Všechno v pořádku? má starost její muž. *Ano, všechno v pořádku.* Lékař se dál drží své role. Naklání se nad ni a na břicho jí nanáší vodivý gel. Mrazení. Každý majitel stetoskopu by mluvil o iritaci nebo o pilomotorovém reflexu. Ale ostatní – já i vy – tomu říkáme „husina“.

Sonda se vydá na svou průzkumnou výpravu. V místnosti panuje naprosté ticho. Jsou okamžiky, kdy jsou slova zbytečná. Žena se upřeně dívá do porodnickovy tváře a snaží se z jeho soustředěného obličejce vydolovat jakoukoli informaci. Náhle se lékařova tvář zachmuří.

Mezi obočím se objeví rýhy. Žena zatají dech a zaryje nehty do manželovy dlaně. Její strach mu v ruce zanechá čtyři malé krvavé stopy. Muž se ani nepohne, pohled má přikovaný k obrazovce se surrealistickým obrázkem malé bytosti.

Vteřiny se zdají být nekonečné. Pak padne verdikt. Po několika měsících konečně úleva. *Všechno v pořádku.* Tři nenucená slůvka provází lehký úsměv spokojeného lékaře. Srdce rodičů štěstím explodují. Samozřejmě velmi potichu, aby přílišný hluk nenarušil atmosféru úcty k bílému plášti.

Chcete znát pohlaví? Ano. Chtějí. Je to lepší během příprav na příchod dítěte. Barva tapety, výběr oblečení...

Sonda znovu krouží po břiše. Doktor pozorně sleduje obraz. Nový pokus. *Promiňte, není nic vidět, dnes vám s jistotou nemohu nic říct.*

Matka s očima zvlhlýma zklamáním ještě naposledy pohlédne na obrazovku, odkud se na ni ironicky usmívá její dítě.

Obraz 1

Jmenuji se Basil. Narodil jsem se s obličejem jako měsíček.

Možná proto mám neustále pocit, že pocházím z jiné planety.

Po dvaatřiceti letech své existence už mám vcelku jasno, z jakého dřeva mě vysoustružili: rozhodně spíš z polínka mistra Geppetta než z překližky IKEA.

V pěti letech jsem se sám naučil číst.

Jako šestiletý jsem se při jedné zběsilé honičce s kamarády na hřišti zastavil, přiložil jsem si dva prsty na krk, abych si změřil pulz, a vykřikl jsem: „Ach! Srdce mi bije příliš rychle!“

Dívka, do které jsem byl zamilovaný – byl jsem rovněž předčasně citově vyspělý –, se ke mně obrátila a ušklíbla se: „Ale kdepak, blbečku! Tam není srdce, tady je!“ a pěstičkou se bouchla do hrudi na správném místě.

Smích spolužáků se do mě zabodl jako dýka a do konce školního roku mi tato příhoda vynesla pověst úplného blázna.

Byl jsem jedním z těch podivných dětí, které u svého okolí nezbuzují pocit něhy. Byl jsem sice chytrý,

ale hrozně nešikovný. Neschopný se bavit s ostatními dětmi. Nikdy jsem nevěděl, co jim mám říkat, jak je donutit, aby mě přijaly.

Rodiče mě – ve snaze povzbudit můj společenský život – nutili rozesílat co nejvíc pozvánek na narozeninové i jiné oslavy, abych měl příležitost trávit čas s těmi, kterým dospělí říkali „mí vrstevníci“.

Zkuste si na okamžik představit, že pro mě nemohla být odlišnější vrstva než mí vrstevníci. Že jsem se mezi těmi dětmi necítil dobře a že jsem se neúčastnil žádné z jejich her ani jsem nerozuměl jejich starostem.

Občas jsem se přinutil ke hře s mečem s bandou kamarádů. Jednou mě při tom málem oslepili, ostatní se tomu chechtali, a já neměl ponětí proč. Držel jsem si jednou rukou zraněné oko a šklebil se, jako že se dobře bavím. Jako řecká maska: jedna strana pláče, druhá se směje. Někdy jsem se vloudil do kuchyně a zkoušel si povídat s rodiči. Vychutnával jsem si okamžiky, kdy jsem s nimi byl na stejné úrovni. Zvědavě a udiveně mě pozorovali. Na chvíli se mnou hráli hru na diskusi, kterou ukončili větou: „Nechceš si jít hrát, velký hochu?“ Bože, jak mě ta věta vždycky rozčílila! Oslovení „velký hochu“ dítěti jen připomene, jak je malé.

Noční můra.

Pod tíhou okolností jsem se naučil přizpůsobovat svoje reakce, aby byly společensky přijatelné. Slova na objednávku. Abych lépe porozuměl humoru svých druhů a dokázal předvídat rizika spojená s pobytem v této nebezpečné a kruté věkové kategorii, musel jsem své přecitlivělé senzory udržovat ve stavu neustálé pohotovosti. Vyčerpávající.

Dělal jsem všechno možné pro to, abych co nejrychleji vyrostl. Myslím, že jsem byl dítě, které zkonsumovalo nejvíc polévky na světě. Které vždycky sedělo na židli s rovnými zády. A zatímco se moji sourozenci kočkovali, já seděl v koutě, hltal slovníky a učil se jazyku dospělých.

Vedle těchto mých pokusů urychlit svůj růst jsem se také pokoušel uspokojit svou nezměrnou zvědavost ohledně všeho, co se týkalo elektroniky a mechaniky.

Vyražel jsem na výpravy na nedalekou skládku, odkud jsem tahal různá zařízení, která jsem doma rozebíral a pak zkoumal, jak fungují a jak byla sestrojena. V očích svých sourozenců jsem četl jen zděšení. Matka lamentovala: *Copak chceš dostat tetanus? Už tam nesmíš chodit! Co když se pořezáš? Co když spadneš? Co když tě pokouše krysa? A co když tě slisují jako karosérii?*

Představivost matek zjevně nemá hranice. Navzdory těmto jejím superochranářským záchvatům jsem ji nade všechno miloval. Jedině ona viděla v mých očích snílka něco velkého. Velmi brzy jsem na svoje školní sešity začal vrstvit skici nepravděpodobných vynálezů, metafyzické úvahy, básně...

Na hřišti jsem četl romány vel mistrů sci-fi, jako jsou *Roboti* od Isaaka Asimova nebo *Duna* od Franka Herberta, a kolem uší mi létaly bolestivé posměšné poznámky, zlomyslně pronášené co nejhlasitěji, aby je oběť opravdu nepřeslechla. *Nechte ho, je to bizár!*

Cítil jsem jejich hluboké pohrdání. Ale kromě toho jsem z nich také cítil strach, který mě udivoval. Jak

bych mohl já, který by ani mouše neublížil, kohokoli vyděsit?

Ve slovníku jsem si našel definici slova „bizarní“ ve významu divný člověk: *těžko pochopitelná, výstřední postava*. Ostatním jsem nepřipadal normální a to mě rozčilovalo: Co to sakra má být – „normální“? Jistě něco uklidňujícího. Kéž bych aspoň chápal, co to znamená.

V posledním roce základní školy jsem se rozhodl provést výzkum normálnosti a bral jsem to velmi vážně. Odporované poznatky jsem si zapisoval do sešitu: Podělit se s ostatními o nějakou dobrotu po vyučování. Míň se hlásit a při vyvolání během hodin neodpovídat převážně správně. Občas se odvážit drobné drzosti vůči učitelce. Adorovat fotbal a děravé džíny. Mít holku (slovo *mít* je přeškrtnuté a nahrazené slovem *vymyslet si*). Ve školní jídelně s výrazem zhnusení hlasitě vyplivovat špenát. Na Halloween si koupit falešnou krev. Vyryt nůžkami své iniciály do školní lavice a nenechat se při tom chytit...

I přesto jsem nikdy nebyl pro ostatní dostatečně *cool* na to, aby se se mnou bavili.

Vstupem na střední školu se věci příliš nezměnily. Z objektu zvědavosti jsem se rychle stal obětním beránkem. Došlo mi, že musím nějak reagovat. Že musím najít způsob, jak se začlenit a jak ukončit neustávající drobné útoky, které byly stále víc bolestivé a které mi zanechávaly na těle modřiny a na duši šrámy. Sebeúcta se hojí mnohem pomaleji než tělo.

Měl jsem štěstí, že můj otec byl kutil s vášní pro staré motorky. Kupoval je, kompletně je pokaždé předělal a pak prodal. Jeho dílna plná všemožného náradí mě

naprosto fascinovala. Trávil jsem na tomto klidném a inspirativním místě spoustu času. Sám se svými sny ve vlastním vesmíru. Konečně jsem byl doma. Zde jsem vyrobil svoje první výtvary s kloubovými spoji. Mechanické pavouky – měli zabudovaný akcelerátor s detektorem pohybu: když jste k nim přiblížili ruku, utekli. A nejlepší na nich byla červená dioda, která se vždy při pohybu rozsvítila.

Nazval jsem je SpiderTrick a na školním dvoře slavili velký úspěch. Pověst o mých hračkách se rychle roznesla po okolních středních školách a kluci si je ode mě kupovali, aby je pak prodávali dál za trojnásobek ceny. Stal jsem se součástí trhu. Ředitele nakonec teenager-ský černý trh vyděsil a byla z toho aféra. Shromáždění studentů. Rodiče pozvaní do ředitelny. Důtka a dočasné vyloučení.

Vyvinul jsem obrovské úsilí, abych neskákal radostí nad zprávou o trestu, který odzvonil mé neoblíbenosti. Po čtrnácti dnech jsem se vracel do školy v oparu slávy jako uznávaný „rebel“.

A nutno dodat, že tato příhoda mě v necelých dvanácti letech definitivně nasměrovala na dráhu vynálezce.

